

HORTOBÁGYI CIRILL OSB Előszó

Nagy szeretettel ajánlom a kedves Olvasó figyelmébe *A bor „ízei”* című kötetet, amely a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola 2024. március 9-én rendezett tudományos konferenciáján elhangzott előadások szerkesztett előadásait tartalmazza.

Ezzel a Bibliatudomány Tanszék által szervezett konferenciával az előadások és a téma mentén is tisztelegtünk egy kiváló biblikus és életszerető ember, a Bibliatudomány Tanszék előző vezetője, Xeravits Géza emléke előtt, aki körül a jóízű borozgatással vagy tudományos eszmecserével kísért együttlétek baráti társaságokká, közösséggé formálódtak.

Jómagam biológus is vagyok, és ebből a bevezetőből ez ki is fog tűnni, remélem, nem okozva ezzel csaldást az Olvasónak.

Az ízlelés az evolúció során kifejlődött érzék, amely a szájba kerülő anyagok kémiai összetételét határozza meg, és elsődleges célja, hogy a mérgezés ellen védjen, emellett a tápláló étel felfedezésében is segítségünkre legyen. Ám mivel az ízlelés egy idegrendszeri folyamat – ugyan az agytörzs az elsődleges központ, de az agykéreg szabályozása alatt áll –, így az ízékeléshez egyéb érzékelés is társul: a látás, a szaglás, a hallás és a tapintás által közvetített sok-sok információ. Mindezek segítségével egy komplex élmény születik az ízlelés során. Ehhez hasonlóan ezzel a kötettel is egy hasonlóan komplex élményt szeretnénk elérhetővé

tenni az Olvasóknak, amelyben a Biblia szemüvegén keresztül nézhetnek rá a bor „ízeinek” témájára.

Úgy érzem, hogy van az ízlelés céljának és folyamatának egy szimbolikus üzenete is számunkra, hiszen amikor szövegek kerülnek elénk, elolvassuk, „átrágjuk” magunkat mások gondolatain, vagy amikor eltöprengünk egy-egy tanulmány üzenetén, s próbáljuk „megemészteni” azt, akkor valójában fürkészve azt kutatjuk, hogy mérgező-e vagy tápláló-e az az „étel”, amit kapunk.

A *fürkészve* kifejezésről jut eszembe, hogy a fürkészdarázsról tudjuk, hogy hernyókra rakja hosszú tojócsovójával a petéit, hogy amikor azok kikelnek, friss táplálékra leljenek. Nos, ez a fürkészdarázs tojócsovójával a peterakást megelőzően előkóstol, hogy nem *foglalt* ízű-e már az a hernyó. Azaz nem petézett-e már bele egy fürkész kolléga?

A kötet olvasói a tartalomjegyzékből és a fülszövegből, a konferencia résztvevői pedig a meghirdetett programból szintén „előkóstolhatták” a témákat, s ha a kedves Olvasó már ezeket a sorokat olvassa, akkor bizonyára nem találta *foglalt* ízűnek a kötetet...

De miről is olvashatnak az érdeklődők ebben a könyvben? Szó van benne a gabona és a must földjéről; a liminalitásról a szimbólumok vonatkozásában; továbbá arról, hogy a búza és a bor a hét bibliai étel közé tartozik, ám a gabonát és a mustot emlegeti együtt leggyakrabban a Deuteronomium. Olvashatunk a kötetben a szőlőművelés bibliai szimbolikájáról; a szőlőskertek, a szőlő és a bor szerepéről az étkezési kultúrában, továbbá arról, hogy hogyan alapozza meg a bibliai metaforákat a bor.

Aztán előkerül a szőlő és a bor Jézus példabeszédeiben, majd megismerjük a bibliai tapasztalat kettősségét: a bor megvidámítja az ember szívét, de a mértéktelen fogyasztás szegénnyé tesz, eltompítja az érzékeket, írja Sirák fiának könyve. Olvashatunk Kána boráról is;

János evangéliumában azon a menyegzőn nyilvánította ki Jézus először az ő dicsőségét.

Ezt követően *Az utolsó vacsora* című animációs film izgalmas rendezői koncepcióját ismerhetjük meg, amely Leonardo da Vinci azonos című művének animációs feldolgozása. Az animációs film világát a filozófia világa követi a könyv lapjain, méghozzá Roger Scruton borfilozófiájáról értekezve, a bor ugyanis felkeltette a filozófusok érdeklődését is. De vajon inspirálja is őket? Erre is választ kaphatunk.

Majd a bor és a víz összefüggéseiről esik szó, s mivel bencés szerzetes, aki erről írt, ezért alárulom, a konferencián nagyon kíváncsi voltam, hogy vajon előkerül-e majd Zsoldos Xavér halhatatlan műve, *A bornak és víznek pere*, amelyben a bor és a víz az Úristen színe előtt azon perlekedik, hogy melyikük a „böcsösebb”; és persze a bor került ki győztesen ebből a perlekedésből. A szőlő és a bor megjelenik a költészetben is, kötetünkben ezúttal Nemes Nagy Ágnes líráját vehetjük górcső alá, benne is a szerelem és a szerelmi boldogság élményét, amely szintén a borhoz kapcsoltnak jut kifejezésre, de mindezek elvesztésének a félelme is, amely az ősz, illetve a meghasadó, szétbuggyanó gyümölcs képeivel társul.

Izgalmas olvasmányélmények várnak tehát a kötet Olvasóira.

A szervezőbizottság a teljes konferencianapot szeretne volna kitölteni, és egy ügyes cselhez folyamodott, hogy a nap végére se lanyhuljon a kedv, ezért az ínycsiklandozónak ígérkező záró élményt – jelesül a borkóstolót a Pannonhalmi Főapátság Pincészetének jeles boraival, Liptai Zsolt főborász segítségével – a program végére hagyta. Ezeket az ízélményeket sajnos nem tudjuk a kötethez mellékelni, de egy kis humorral fűszerezett anekdotát, amely pincészetünk stratégiáját is jól kifejezi, igen. Ezt a kis dialógust maga Móricz Zsigmond jegyezte fel, és egy magyar

faluba betévedő német borkereskedőnek a bíróhoz intézett kíváncsiskodó szavaival indul.

Azt kérdezte a német borkereskedő a bírótól:

– Hát bor terem-é itt?

– Terem, kérem alássan!

– Jó bor terem?

– Jó bor terem, kérem alássan!

– Sok terem?

– Sok, kérem alássan!

– Aztán eláll-é?

– Azt még nem próbáltuk, kérem alássan!

Ezekkel a gondolatokkal kívánok gazdagító olvasmányélményt *A bor „ízei”* kötet valamennyi Olvasójának.